

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะเป็นการสรุปผลการวิจัย เรื่องสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ โรงเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยจะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย มีดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ โรงเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ โรงเรียน ของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน และกลุ่มครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 574 คน

จากจำนวนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวนทั้งหมด 524 โรงเรียน ได้จำนวนกลุ่มโรงเรียนตัวอย่างประชากร โดยใช้ตารางการสุ่มตัวอย่างของ Yamane สุ่มได้ 287 โรงเรียน

หากกลุ่มตัวอย่างประชากรโรงเรียนในแต่ละอำเภอ โดยการเทียบสัดส่วนจำนวนโรงเรียน และวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

กลุ่มตัวอย่างประชากรประกอบด้วย ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือ ผู้รักษาการในตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ตามลำดับ โรงเรียนละ 1 คน และครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน ซึ่งเป็นข้าราชการครูในโรงเรียน ที่ได้รับมอบหมายให้ทำ

หน้าที่รับผิดชอบงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน โรงเรียนละ 1 คน เป็นการให้สัมตัวอย่างแบบเน้นวัตถุประสงค์ จากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างประชากร จำนวน 287 โรงเรียน ๆ ละ 2 คน ได้ตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 574 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น แบบประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำราและรายงานการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ในหน่วยงานของรัฐ และการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ประกอบกับอาศัยข้อมูลบางส่วนจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแล้วนำมาสร้างเป็นเครื่องมือการวิจัย เสนอให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์แก้ไข แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 ท่าน เพื่อตรวจสอบความแม่นยำในเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำเครื่องมือการวิจัยที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้แนะนำ หรือชี้แนะในด้านต่าง ๆ มาปรับปรุงแก้ไข ภายใต้การควบคุมของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้งหนึ่ง ก่อนจัดพิมพ์เป็นฉบับจริง เพื่อใช้ในการสอบถามต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงเป็นฉบับจริงแล้วไปขอความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียนและครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน ในโรงเรียนต่าง ๆ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร โดยได้รับการอนุเคราะห์จากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี ออกหนังสือนำส่งขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปยังโรงเรียนต่าง ๆ โดยผ่านทางสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอ ในการขอรับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยเดินทางไปรับแบบสอบถามกลับคืนที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอต่าง ๆ ทุกอำเภอ โดยทางโรงเรียนจะนำแบบสอบถามส่งคืนกลับมารวมไว้ที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และอีกส่วนหนึ่งผู้วิจัยได้เดินทางไปรับคืนด้วยตนเองโดยตรงจากโรงเรียน

การตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยให้เวลาสำหรับประชากรตอบแบบสอบถามเป็นเวลาหนึ่งสัปดาห์ และเป็นช่วงของการติดต่อขอรับแบบสอบถามคืนอีก 2 สัปดาห์ จำนวนแบบสอบถามส่งไปทั้งสิ้น 574 ฉบับ ได้รับกลับคืน 548 ฉบับ และเมื่อตรวจสอบแล้ว เป็นฉบับที่สมบูรณ์ 547 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.30

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ ข้อมูลจากแบบสอบถามสภาพการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียนวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยหรือมัชฌิมเลขคณิต (Mean หรือ $\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(S.D.) ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียน วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยหรือมัชฌิมเลขคณิต (Mean หรือ $\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

การคำนวณค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยมัชฌิมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSSX (Statistical Package for Social Sciences Version X) ณ สถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คือ เป็นชายร้อยละ 94.48 เป็นหญิงร้อยละ 5.52

ครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน ที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คือ เป็นชายร้อยละ 66.91 เป็นหญิงร้อยละ 33.09

เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสองกลุ่มแล้วปรากฏว่า เป็นชายร้อยละ 80.62 เป็นหญิงร้อยละ 19.38

2. อายุ ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีมากที่สุด มีถึงร้อยละ 48.53 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 41-50 ปี มีร้อยละ 36.40 และน้อยที่สุด อายุระหว่าง 21-30 ปี มีเพียงร้อยละ 1.47

ครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน ที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีมากที่สุด คือร้อยละ 64.73 รองลงไปคือ อายุระหว่าง 41-50 ปี มีร้อยละ 21.81 น้อยที่สุด อายุระหว่าง 51-60 ปี มีเพียงร้อยละ 3.64

เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสองกลุ่มมีอายุ 31-40 ปี มากที่สุด คือร้อยละ 56.57 น้อยที่สุด คืออายุระหว่าง 21-30 ปี มีเพียงร้อยละ 5.67

3. วุฒិการศึกษา ผู้บริหารที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามมีวุฒิทางการศึกษาสูงสุด คือ ระดับปริญญาตรี มีจำนวนมากที่สุดร้อยละ 80.36 รองลงมาคือ วุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีร้อยละ 18.90 และมีจำนวนน้อยที่สุด คือ สูงกว่าปริญญาตรี มีเพียงร้อยละ 0.74

เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสองกลุ่มปรากฏว่ามีวุฒิทางการศึกษาสูงสุด คือ ระดับปริญญาตรี มีถึงร้อยละ 80.01 และน้อยที่สุด คือ สูงกว่าปริญญาตรี มีร้อยละ 1.64

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในเรื่องสภาพการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียน
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยวิเคราะห์
ให้เห็นถึงสภาพการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา โดยใช้แนวคิด
การประชาสัมพันธ์พื้นฐานของ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ จำนวน 6 ประการ คือ

1. กิจกรรมประชาสัมพันธ์ เกิดจากการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่าง
บุคลากรในโรงเรียน

ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน
ทั้งสองกลุ่ม พบว่า โดยส่วนรวมทุกข้อแล้ว ปรากฏว่า ได้มีการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ที่ดี
ระหว่างบุคลากรในโรงเรียน ตามสภาพที่เป็นจริงหรือมีการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาจำแนกกลุ่มตัวอย่างประชากร พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน
และครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติมากเช่นกัน

จากการพิจารณาเป็นรายข้อจะเห็นว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร
โรงเรียนและครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน เห็นว่า การจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ ตามสภาพที่เป็น
จริง หรือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากนั้นมีจำนวน 10 ข้อ ซึ่งเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย
ดังนี้

1. โรงเรียนจัดสวัสดิการและผลประโยชน์แก่บุคลากร อันพึงมีพึงได้
ตามสิทธิ์ ให้แก่บุคลากรได้รวดเร็ว
2. โรงเรียนได้จัดให้มีการประชุมบุคลากร เพื่อร่วมกันกำหนด
บทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย และแต่ละบุคคลอย่างชัดเจน
3. โรงเรียนได้จัดให้มีระบบการสื่อสารที่ดี เพื่อให้บุคลากรได้
ทราบความเคลื่อนไหว และเข้าใจอันดีต่อกันได้ทั่วถึง
4. โรงเรียนได้มอบหมายงานในหน้าที่ให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติตรงกับ
ความรู้ความสามารถ
5. โรงเรียนได้จัดกิจกรรมทางสังคมหรือวิชาการให้บุคลากรมี
โอกาสได้พบปะสังสรรค์ สนทนา ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการปฏิบัติหน้าที่เพียงใด
6. โรงเรียนจัดให้บุคลากรมีโอกาสได้พบปะสังสรรค์ เล่นกีฬา
ทัศนศึกษา หรือกิจกรรมนันทนาการในรูปแบบต่าง ๆ ร่วมกัน

7. การประเมินผลการปฏิบัติราชการ โรงเรียนได้จัดทำในรูป คณะกรรมการ โดยมีข้อมูลเป็นหลักฐานอ้างอิง เพื่อให้เกิดความยุติธรรมในโรงเรียน

8. โรงเรียนได้จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพ จรรยาบรรณ ให้แก่บุคลากร (เช่น จัดประชุมทางวิชาการ สัมมนาหรือศึกษาดูงาน) เพื่อให้ครูได้มีปฏิสัมพันธ์ กัน

9. โรงเรียนจัดให้มีการประกาศเกียรติคุณ และเผยแพร่ผลงาน ดีเด่นของบุคลากรที่กระทำความดี

10. โรงเรียนได้ทำการสำรวจความคิดเห็น และความต้องการของ บุคลากรในโรงเรียน เพื่อใช้ในการกำหนดนโยบายและวางแผนสร้างความสัมพันธ์อันดีของ บุคลากร

2. กิจกรรมประชาสัมพันธ์ เกิดจากการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่าง ครูกับนักเรียน ศิษย์เก่าต่อครูและโรงเรียน

ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชนทั้งสอง กลุ่ม พบว่า โดยส่วนรวมทุกข้อแล้ว ปรากฏว่า ได้มีการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง ครูกับนักเรียน ศิษย์เก่าต่อครูและโรงเรียน ตามที่มีการปฏิบัตินั้นอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาจำแนกกลุ่มตัวอย่างประชากร พบว่า ผู้บริหารและครู ฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน มีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติมาก เช่นกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะเห็นว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน เห็นว่า การจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ตามสภาพที่เป็นจริง หรือมี การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ถึงจำนวน 9 ข้อ ซึ่งเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

1. โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนเพื่อสร้างความ สนิทสนมและความสามัคคี โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกและร่วมกิจกรรมอย่างเท่า เทียมกัน

2. โรงเรียนจัดให้มีการประชุมนักเรียน เพื่อแจ้งข่าวสารและ ระเบียบปฏิบัติให้นักเรียนได้รับรู้และเข้าใจ

3. โรงเรียนได้จัดบริการให้ความช่วยเหลือและแก้ปัญหา ให้แก่นักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น พัฒนาการเรียน ดูแลสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย

4. โรงเรียนได้จัดกิจกรรมให้แก่นักเรียน เพื่อสร้างความผูกพันต่อโรงเรียน เช่น ทำกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนร่วมกัน หรือกิจกรรมปัจฉิมนิเทศ
5. การลงโทษนักเรียนที่กระทำผิด โรงเรียนได้ดำเนินการอย่างยุติธรรม เพื่อก่อให้เกิดผลในแง่สร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็ก
6. คณะครูให้ความร่วมมือและมีสวนเข้าร่วมกิจกรรมที่นักเรียนเป็นผู้ดำเนินการ
7. โรงเรียนได้ให้ความช่วยเหลือ เอื้ออำนวยความสะดวกหรือให้การต้อนรับศิษย์เก่าที่มาติดต่อกับทางโรงเรียนด้วยดี
8. โรงเรียนได้จัดกิจกรรมแสดงความยินดี และประกาศเกียรติคุณให้นักเรียนและศิษย์เก่าที่สร้างคุณงามความดี และประสบความสำเร็จ
9. โรงเรียนได้เชิญศิษย์เก่ามาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ หรือมาร่วมกิจกรรมของโรงเรียนในโอกาสต่าง ๆ

ส่วนการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ที่เกิดจากกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ศิษย์เก่าต่อครูและโรงเรียน ตามความคิดเห็นของกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งสอง ตามรายชื่อ พบว่า มีการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ตามสถานที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อยจำนวน 2 ข้อ คือ

10. โรงเรียนมาการบันทึกการติดตามความก้าวหน้าและความเคลื่อนไหวของศิษย์เก่าให้เป็นปัจจุบัน
  11. โรงเรียนได้เชิญศิษย์เก่าที่ประสบความสำเร็จในอาชีพหรือในสังคมให้มาเป็นวิทยากร หรือเป็นตัวอย่างให้แก่ นักเรียนในโรงเรียน
- มีข้อน่าสนใจ จากตามสถานที่ปฏิบัติจริงที่อยู่ในระดับน้อยนั้น ในข้อ 10 ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่ครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชนเห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยเท่านั้น

3. กิจกรรมประชาสัมพันธ์ เกิดจากการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง ผู้ปกครอง ชุมชน และโรงเรียน

ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน ทั้งสองกลุ่ม พบว่า โดยส่วนรวมทุกข้อแล้วได้มีการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง ผู้ปกครอง ชุมชนและโรงเรียน ตามสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาจำแนกกลุ่มตัวอย่างประชากร พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน และครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชนมีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นกัน

จากการพิจารณาเป็นรายข้อจะเห็นว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน เห็นว่าการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ ตามสภาพที่เป็นจริงหรือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากนั้น มีถึง 8 ข้อ ซึ่งเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ ดังนี้

1. โรงเรียนได้รายงานความก้าวหน้าในการเรียนของเด็ก ให้ผู้ปกครองนักเรียนได้ทราบโดยครบถ้วนต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอ
2. โรงเรียนได้จัดบริการให้ผู้ปกครองนักเรียน หรือชุมชนมาใช้ บริการสถานที่หรือเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ
3. โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือ หรือความร่วมมือในด้านต่าง ๆ เช่น การมาประชุม ร่วมชมกิจกรรมพิเศษของโรงเรียน พบปะสังสรรค์ ฯลฯ จากผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชน
4. โรงเรียนได้จัดให้มีการประชุมผู้ปกครองนักเรียนเพื่อชี้แจง นโยบาย ระเบียบปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีร่วมกัน
5. โรงเรียนได้เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนักเรียนหรือชุมชนแสดง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน
6. โรงเรียนได้ให้การต้อนรับผู้ปกครองนักเรียนหรือชุมชนที่มา เยี่ยมชมกิจการต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างเหมาะสม
7. โรงเรียนได้จัดกิจกรรมหรือร่วมประสานงานกับหน่วยงานอื่น เพื่อพัฒนาชุมชน ช่วยกิจกรรมประเพณีและวัฒนธรรม หรือการอำนวยความสะดวกต่อชุมชน
8. โรงเรียนได้จัดทำโครงการเยี่ยมบ้านผู้ปกครองนักเรียนทั้งใน กรณีปกติ และกรณีอื่น ๆ เช่น ผู้ปกครองนักเรียนเจ็บป่วย เตือนร้อนจากทุกภัยต่าง ๆ หรือ เสียชีวิต

ส่วนการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ที่เกิดจากการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ปกครอง ชุมชนและโรงเรียน ที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยนั้น ตามความคิดเห็นของกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม ในรายชื่อพบว่า มี 3 ข้อคือ

1. โรงเรียนได้สำรวจรวบรวมข้อมูลในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การศึกษาและวัฒนธรรมของผู้ปกครองนักเรียน และชุมชนไว้เป็นปัจจุบัน
2. โรงเรียนได้เชิญผู้ปกครองนักเรียนหรือบุคคลในชุมชนมาเป็นวิทยากรของโรงเรียน
3. โรงเรียนได้นำนักเรียนไปเยี่ยมชมสถานประกอบการหรือแหล่งประวัติศาสตร์ในชุมชนเพียงใด

มีข้อนำสังเกตในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง ชุมชนและโรงเรียน อยู่ 1 ข้อ คือในข้อที่ 9 ที่ผู้บริหารโรงเรียน เห็นว่าได้ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่ครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน เห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยเท่านั้น

4. กิจกรรมประชาสัมพันธ์ เกิดจากการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียน กับสมาคมผู้ปกครองและครู สมาคมศิษย์เก่า สมาคมวิชาชีพต่าง ๆ และกลุ่มอิทธิพลในชุมชนกับโรงเรียน

ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชนทั้งสองกลุ่ม พบว่าโดยส่วนรวมทุกข้อแล้ว ปรากฏว่า ได้มีการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับสมาคมผู้ปกครองและครู หรือสมาคมอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจำแนกกลุ่มตัวอย่างประชากร พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชนต่างก็มีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ จะพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน เห็นว่า การจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์โรงเรียน กับสมาคมผู้ปกครองและครู สมาคมศิษย์เก่า สมาคมวิชาชีพ และกลุ่มอิทธิพลในชุมชนกับโรงเรียนตามสถานที่เป็นจริง หรือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 6 ข้อ ดังนี้ คือ

1. โรงเรียนจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการการศึกษาเพื่อปรึกษาหารือ และขอการสนับสนุน

2. โรงเรียนได้ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ของวัด สภาตำบล หรือชมรมต่าง ๆ ของชุมชน
3. โรงเรียนได้มีการแนะนำคณะกรรมการศึกษาในโอกาสที่มีงานสำคัญ ๆ ของโรงเรียน
4. โรงเรียนได้เข้าไปมีส่วนร่วมกับหน่วยราชการอื่น หรือ รัฐวิสาหกิจที่ตั้งอยู่ในชุมชนนั้น เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
5. โรงเรียนจัดบริการด้านอาคารสถานที่ และบริการอื่น ๆ แก่ สมาคมผู้ปกครองและครูหรือสมาคมอื่น ๆ ในชุมชน
6. โรงเรียนกับสมาคมหรือกลุ่มบุคคลในชุมชน ได้มีการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความสัมพันธ์และชักนำให้มามีบทบาทในการช่วยเหลือโรงเรียน ส่วนการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับสมาคมต่าง ๆ ตามความคิดเห็นของกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม ตามรายข้อพบว่า มีการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ตามสถานที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย จำนวน 4 ข้อ ดังนี้คือ
7. โรงเรียนสนับสนุนให้ครูเป็นสมาชิกหรือกรรมการร่วมในสมาคมวิชาชีพ หรือกลุ่มเกษตรกร ฯลฯ ในชุมชน
8. นักเรียนได้ต้อนรับกลุ่มบุคคลหรือสมาคมต่าง ๆ ที่มาเยี่ยมเยียนโรงเรียน
9. โรงเรียนได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้ที่มีความรู้ความสามารถของสมาคมต่าง ๆ มาให้ความรู้แก่บุคลากรในโรงเรียน หรือนักเรียน
10. โรงเรียนได้สำรวจรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสมาคม ชมรมกลุ่มเกษตรกรและกลุ่มผู้นำที่มีอิทธิพลต่อโรงเรียน (เช่น สมาคมโรตารี สมาคมไลออนส์ ลูกเสือชาวบ้าน สภาตำบล ไว้เป็นปัจจุบัน)

มีข้อที่น่าสังเกตในการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับสมาคมต่าง ๆ อยู่ 2 ข้อ คือ ข้อ 7 และข้อ 8 ที่ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่าได้ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่ครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน เห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

5. กิจกรรมประชาสัมพันธ์ เกิดจากการเผยแพร่กิจกรรมนักเรียนและ
กิจกรรมในโอกาสพิเศษต่าง ๆ

ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน ทั้งสองกลุ่ม พบว่า กิจกรรมประชาสัมพันธ์อันเกิดจากการเผยแพร่กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมในโอกาสพิเศษต่าง ๆ โดยส่วนรวมทุกข้อแล้ว มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจำแนกกลุ่มตัวอย่างประชากร ทั้งสองกลุ่มพบว่า ผู้บริหารโรงเรียน และครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน ต่างก็มีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ จะเห็นว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน เห็นว่าการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ตามสภาพที่เป็นจริง หรือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีจำนวน 6 ข้อ โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

1. โรงเรียนได้จัดส่งนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการประกวด และแข่งขันในด้านต่าง ๆ เช่น ผลงานทางวิชาการ ดนตรี กีฬา ฯลฯ กับหน่วยงานอื่น ๆ ในชุมชน
2. โรงเรียนได้จัดกิจกรรมหรือผลงานของนักเรียนเข้าไปร่วมช่วยเหลือในวันสำคัญต่าง ๆ หรืองานประจำปีของชุมชน
3. โรงเรียนจัดเผยแพร่กิจกรรมหรือผลงานดีเด่นของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ
4. โรงเรียนได้จัดทำโครงการหรือกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ของนักเรียน เพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงของโรงเรียนแก่ชุมชน
5. โรงเรียนได้เชิญผู้ปกครองนักเรียนและประชาชนในชุมชน มาร่วมเป็นเกียรติในพิธีแจกรางวัลนักเรียนที่ประพฤติดี เรียนดี หรือทำคุณงามความดี
6. โรงเรียนได้จัดกิจกรรมทัศนศึกษาของเด็กนักเรียนในแต่ละครั้ง ได้รับการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือจากชุมชน

ส่วนการจัดกิจกรรมความสัมพันธ์อันเกิดจากการเผยแพร่กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมในโอกาสพิเศษต่าง ๆ ตามความคิดเห็นของกลุ่มประชากรตัวอย่าง ทั้งสองกลุ่ม ตามรายข้อ พบว่า มีการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ตามที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย 1 ข้อ คือ

7. โรงเรียนได้นำผลงานนักเรียนไปมอบให้และกราบเยียมอวยพรแก่บุคคลผู้มีพระคุณต่อโรงเรียนในโอกาสพิเศษต่าง ๆ เช่น วันเกิด วันขึ้นปีใหม่

6. การจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียน เกิดจากการใช้เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ และช่องทางต่าง ๆ

ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูฝ่ายสัมพันธ์โรงเรียน ทั้งสองกลุ่ม โดยส่วนรวมทุกข้อแล้ว ปรากฏว่า ได้มีการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียน อันเกิดจากการใช้เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ และช่องทางต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก

แต่เมื่อพิจารณาจำแนกตามกลุ่มตัวอย่างประชากร พบว่า ทั้งผู้บริหาร และครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชนต่างมีความคิดเห็น ที่แตกต่างกันในระดับค่าเฉลี่ย กล่าวคือกลุ่มผู้บริหาร โรงเรียนมีความเห็นว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่กลุ่มครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน กลับมีความเห็นว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

อีกทั้งเมื่อมาพิจารณาถึงความคิดเห็นของกลุ่มประชากรตัวอย่าง ทั้งสองกลุ่มตามรายชื่อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เพียง 4 ข้อ ดังต่อไปนี้คือ

1. โรงเรียนได้จัดทำป้ายนิเทศ เพื่อเป็นแหล่งสื่อสารระหว่างผู้บริหาร คณะครูอาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนให้ทราบร่วมกัน
2. โรงเรียนได้ดำเนินการให้ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน เป็นแหล่งกระจายข่าว
3. ข่าวสารของโรงเรียนที่ส่งถึงผู้ปกครองและชุมชน ได้รับการตอบสนองกลับมามาก
4. โรงเรียนจัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ข่าวสาร ผลงานโครงการใหม่ ๆ ของโรงเรียนต่อชุมชน และองค์การสถาบันอื่นเพียงใด (เช่น หนังสือพิมพ์โรงเรียน จดหมาย ข่าวของโรงเรียน วารสาร ฯลฯ)

และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย จำนวน 5 ข้อ เรียงตามลำดับดังนี้ คือ

5. โรงเรียนได้ใช้สื่อมวลชนในท้องถิ่นมาช่วยเพื่อการประชาสัมพันธ์กิจการด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน
6. โรงเรียนได้จัดทำคู่มือนักเรียนและผู้ปกครอง เพื่อเป็นแนวปฏิบัติภายในโรงเรียน และแนะนำให้ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้ทราบ
7. โรงเรียนได้จัดทำสื่อกิจกรรมเกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียน หรือกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ ในชุมชนหรือผู้มาเยี่ยม ได้ชมและทราบ

8. โรงเรียนได้จัดให้มีการแถลงข่าว แก่สื่อมวลชนหรือเชิญ สื่อมวลชนมาชมกิจกรรมของโรงเรียน

9. โรงเรียนได้จัดส่งบทความ ผลงานที่เกี่ยวข้อง สิ่งดีงามของ โรงเรียนไปยังสื่อมวลชนต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่

ซึ่งมีข้อสังเกตในด้านการในด้านการใช้เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ และช่องทางต่าง ๆ อยู่ 2 ข้อ คือ ในข้อ 5 และข้อ 6 โดยผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็น ว่ามีการอยู่ในระดับมาก แต่ครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน มีความเห็นว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

สรุป เมื่อพิจารณาการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี ทั้ง 6 ประเภท ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน เห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้ง 6 ประเภท โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้

1. กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน คิษย์เก่าต่อครูและโรงเรียน
2. กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรในโรงเรียน
3. กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมพิเศษในโอกาสต่าง ๆ
4. กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง สมาคมและโรงเรียน
5. กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาคมผู้ปกครองและครู สมาคมศิษย์เก่า สมาคมวิชาชีพต่าง ๆ และกลุ่มอิทธิพลในชุมชนกับโรงเรียน
6. เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ และช่องทางต่าง ๆ ในการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

ตอนที่ 3 ปัญหาการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ผลของการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับปัญหาการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน เฉลี่ยโดยรวมแล้ว พบว่า เป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาจำแนกตามกลุ่มตัวอย่างประชากร พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน และครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า เป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย ทั้งสองกลุ่ม

แต่เมื่อได้พิจารณาเป็นรายชื่อแล้ว จะพบว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน และกลุ่มครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน เห็นว่าการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียนมีปัญหาอยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ข้อ และมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย 13 ข้อ ดังนี้

ปัญหาการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียน ที่มีอยู่ในระดับมาก คือ

1. โรงเรียนขาดแคลนเงินงบประมาณเพื่อนำมาจัดกิจกรรมส่งเสริมการประชาสัมพันธ์โรงเรียน
2. ขาดเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ที่จะนำมาสนับสนุนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการประชาสัมพันธ์โรงเรียน
3. ครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียน
4. โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียน

ส่วนปัญหาการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียน ที่มีอยู่ในระดับน้อย คือ

5. โรงเรียนไม่ได้ทำการประเมินผลของการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์อย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อนำมาปรับปรุงงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน
6. นโยบายและเป้าหมายในด้านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนยังไม่ชัดเจน
7. โรงเรียนไม่มีโครงการหรือแผนงานในการจัดกิจกรรมการประชาสัมพันธ์ในโรงเรียนที่แน่นอนเด่นชัด
8. โรงเรียนขาดการจัดเก็บระบบข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากร และสภาพต่าง ๆ ของชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ จึงมีอาจนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียนได้
9. บุคลากรของโรงเรียนไม่เข้าใจวิธีการที่จะขอความร่วมมือจากสื่อมวลชน จึงไม่ได้รับความช่วยเหลือ
10. ครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน มีงานในหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติมากจนไม่อาจทุ่มเทให้กับกิจกรรมเพื่อการประชาสัมพันธ์ได้
11. โรงเรียนขาดการประสานงานที่ดีกับสื่อมวลชนหรือหน่วยงานหน่วยงานภายนอก เพื่อให้เป็นสื่อการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

12. ครูอาจารย์ผู้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมบางท่านขาดความริเริ่มสร้างสรรค์ หรือไม่กล้าดำเนินงานในกิจกรรมของตน เพราะเกรงจะเกิดความผิดพลาดจนเกินไป
13. การจัดกิจกรรมโรงเรียนมุ่งประโยชน์ในด้านการหาเงินมากเกินไป จนไม่คำนึงถึงหลักการด้านประชาสัมพันธ์โรงเรียน
14. สมาคมผู้ปกครองและครู สมาคมศิษย์เก่า กลุ่มบุคคลและกลุ่มอิทธิพล ในชุมชนที่สัมพันธ์กับโรงเรียน มุ่งหวังผลประโยชน์ส่วนตนจนเกิดปัญหาการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน
15. บุคลากรในโรงเรียนไม่ค่อยให้ความร่วมมือ และไม่กระตือรือร้นในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน
16. ประชาชนและผู้ปกครองขาดการให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน
17. ครูอาจารย์ในโรงเรียนส่วนใหญ่ขาดมนุษยสัมพันธ์กับผู้ปกครองและคนในชุมชน

ในด้านปัญหาการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียน มีข้อที่น่าสังเกต 3 ข้อ คือในข้อ 3 และข้อ 4 ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่า เป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย แต่ครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน เห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก และในข้อ 17 ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่า เป็นปัญหาระดับน้อย แต่ครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน กลับมีความเห็นว่า เป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยวิเคราะห์ให้เห็นถึงสภาพการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียน ซึ่งใช้แนวคิดพื้นฐานการประชาสัมพันธ์โรงเรียน 6 ประการมาแล้วนั้น สามารถอภิปรายผลในแต่ละประเภทได้ดังต่อไปนี้

1. สภาพการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียน อันเกิดจากกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรในโรงเรียน

ผลการวิจัยการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ในด้านนี้ ตามความคิดเห็นของกลุ่มประชากรทั้งสองกลุ่ม พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณากลุ่มตัวอย่างประชากรแยกรายกลุ่ม ก็พบว่า มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นกัน กิจกรรมที่น่าสนใจ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียน และครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชนมีความเห็นว่า ได้ปฏิบัติอยู่ในระดับมากคือ โรงเรียนจัดสวัสดิการ และผลประโยชน์แก่บุคลากร อันพึงมีพึงได้ตามสิทธิ์ให้แก่บุคลากรได้รวดเร็ว การดำเนินกิจกรรมดังกล่าวของโรงเรียน ถือเป็น การสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ได้ดีเยี่ยม ดังที่ อุทัย หิรัญโต (2531) กล่าวไว้ว่า "การจัดสวัสดิการ เป็นการเสริมสร้างขวัญอย่างหนึ่ง และถือว่า เป็นมาตรการบำรุงขวัญที่ฝ่ายบริหารจะละเลยเสียมิได้อีกทั้งถือว่ามีความมุ่งหมายที่จะให้ความสะดวกสบาย ความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงาน ตลอดจนความอบอุ่นใจ หมัดกังวลใจในเรื่องต่าง ๆ และให้ผู้ปฏิบัติงาน มีกำลังใจในการทำงาน เกิดความเชื่อมั่นในองค์กร และตนเอง" ซึ่งมีความสอดคล้องกับคำกล่าวของ นพพงษ์ บุญจิตรธาตุย์ (2530) ที่ว่า "ถ้าบุคคลเหล่านั้นมีขวัญดี มีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียนของตน ก็จะถ่ายทอดเรื่องราวในทางที่ดี และในทางตรงกันข้าม ถ้าบุคคลเกิดความแตกแยกหรือขัดแย้งกันไม่ร่วมมือ ขวัญเสีย ก็จะกล่าวในทางร้ายของโรงเรียนไปสู่ชุมชน" ศาสตราจารย์ Edwin B. Filppo (อ้างถึงใน อุทัย หิรัญโต : 2530) ได้ชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของการจัดสวัสดิการไว้ว่า

1. จะเพิ่มผลิตให้สูงขึ้น
2. เพิ่มพูนกำลังใจและความจงรักภักดีต่อองค์กร
3. จะทำให้การเข้าออก หรือการขาดงานบ่อย ๆ ของบุคลากร ลดน้อยลง
4. ก่อให้เกิดการประชาสัมพันธ์ที่ดี

เมื่อมองถึงงานสวัสดิการ แม้ไม่ใช่งานหลักของโรงเรียน แต่ก็เป็นส่วนหนึ่งที่มีผลกระทบต่อ
 กระเทือน ต่อความสำเร็จ หรือล้มเหลวขององค์การ และยังมีผลกระทบต่อสมรรถภาพ และ
 กำลังขวัญของบุคลากรในโรงเรียนอีกด้วย อีกกิจกรรมหนึ่งที่น่าสนใจคือ โรงเรียนได้จัดให้มี
 การประชุมบุคลากร เพื่อร่วมกันกำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย และแต่ละบุคคลอย่าง
 ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ วิทยุ โสธร (2516) ที่ว่า "ประสบการณ์ของผู้ปฏิบัติงาน
 ที่เกิดจากการทำงานร่วมกันภายในหน่วยงานนั้น ๆ มีความสำคัญและช่วยให้งานสำเร็จได้มาก
 ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมองเห็นความสำคัญของการร่วมมือกันปฏิบัติงานด้วยดีภายในหน่วยงาน"
 นอกจากนี้ยังถือว่า ทำให้เกิดความภาคภูมิใจและจงรักภักดีต่อหน่วยงานที่ผู้บริหารได้มอบหมาย
 งานให้ทำโดยเปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมกำหนด ถึงรายละเอียดของงาน ซึ่งย่อมจะ
 ส่งผลให้เกิดความสอดคล้อง เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของบุคคลอย่างแท้จริง ดังที่
 สมพงษ์ เกษมสิน (2523) กล่าวไว้ว่า "การมอบหมายงานให้เหมาะสมกับความสามารถ
 ของผู้ปฏิบัติงาน เป็นการจูงใจให้บุคคลมีกำลังใจกระตือรือร้น ที่จะปฏิบัติหน้าที่ และช่วยสร้าง
 สัมพันธภาพอันดีระหว่างผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชา" จากการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว
 ย่อมเป็นการชี้ให้เห็นว่าโรงเรียนมีระบบการบริหารงานโดยยึดการบริหารงานตามหลักการ
 ของระบบคุณธรรม (Merit System) ส่วนกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ในข้ออื่น ๆ กลุ่มตัวอย่าง
 ประชากรคือทั้งกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน และกลุ่มครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน ก็ล้วนมีความเห็นที่
 สอดคล้องกันว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งย่อมแสดงว่าโรงเรียนได้มองเห็นถึงความสำคัญใน
 ด้านนี้ เพราะเหตุว่า ถ้าผู้บริหารโรงเรียนคณะครูอาจารย์ และคณาธิการโรงเรียนมีความสัมพันธ์
 กันดีแล้ว จะทำให้เกิดการประชาสัมพันธ์ หรือเป็นสื่อนำไปสู่การประชาสัมพันธ์โรงเรียน
 กับบุคคลภายนอก หรือกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่ติดตามไปด้วย ดังคำกล่าวของ ชม ภูมิภาค (2516)
 ที่ว่า "การประชาสัมพันธ์ภายนอกที่ดี ย่อมอยู่บนรากฐานของการประชาสัมพันธ์ภายในที่ดี"
 กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรในโรงเรียน นับเป็นกิจกรรมหนึ่ง
 ในจำนวน 2 กิจกรรม ที่มีการปฏิบัติมากที่สุด จากกิจกรรมทั้ง 6 ด้าน ในความคิดเห็นของผู้วิจัย
 เห็นว่าคงสืบเนื่องมาจากจำนวนบุคลากรในโรงเรียนมีจำนวนไม่มากเกินไป โรงเรียนประถม-
 ศึกษาโดยส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลาง จะมีบุคลากรในโรงเรียนโดยเฉลี่ย
 ประมาณโรงเรียนละ 6 คนถึง 15 คน เมื่อสังคมโรงเรียนเป็นสังคมขนาดเล็ก การจัดระบบ
 งานที่ดี หรือระบบการติดต่อสื่อสารที่ดี ก็เป็นระบบที่ไม่ซับซ้อนมากนัก สามารถร่วมทำงานโดย
 การร่วมมือประสานสัมพันธ์กันได้ง่าย สามารถติดต่อกันได้โดยตรง ถึงตัวต่อตัวอยู่ตลอดเวลา

กิจกรรมแต่ละกิจกรรมไม่ว่าเป็นกิจกรรมขนาดเล็ก หรือขนาดใหญ่ ทุกคนในโรงเรียนก็จะได้มีโอกาสมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนตลอดเวลา ตั้งแต่ต้นจนเสร็จสิ้นกิจกรรม ความขัดแย้งทั้งในด้านความคิดหรือแนวทางการปฏิบัติงานที่อาจมีขึ้นบ้างในขณะทำงาน ก็ย่อมถูกสลายไปด้วย ความรู้สึกยอมรับในเหตุและผลซึ่งกันและกัน เพราะทุกคนก็เป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ซึ่งมีเป้าหมายร่วมกันในการยกระดับคุณภาพของการศึกษา และผลท้ายสุดคือ ความภาคภูมิใจของบุคลากรต่อหน่วยงาน ของครูอาจารย์ต่อโรงเรียนนั่นเอง และยิ่งผู้บริหารโรงเรียนได้เห็นความสำคัญของการติดต่อสื่อสารที่ดี ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน บุคลากรทุกคนก็ยิ่งได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมประสานสัมพันธ์กันมากขึ้น ซึ่งจะเป็นส่วนเสริมในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรในโรงเรียนให้แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น จึงนับว่าเป็นสิ่งที่ดี และถือว่าโรงเรียนได้สร้างแรงเสริมของการสร้างขวัญกำลังใจของตัวบุคลากรแต่ละคนให้มีความมั่นคงยิ่งขึ้น เพราะถ้าการสื่อสารดี ทุกคนมีการรับรู้อย่างเท่าเทียมกัน ก่อให้เกิดความเข้าใจในการทำงาน เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ขวัญในการทำงานก็จะสูงขึ้นตามไปด้วย งานก็จะประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์โดยไม่ยากนัก ในฐานะผู้วิจัยเห็นว่า หากโรงเรียนใดสามารถสร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันได้ สร้างความรู้สึกให้เกิดความรักสามัคคีกันภายในโรงเรียนได้ สิ่งเหล่านี้ย่อมสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการทำงาน และเป็นหลักประกันถึงการสร้างความสำเร็จของงานให้เห็นผลในระยะเวลานาน โดยเฉพาะในโรงเรียน ความสำเร็จของงานคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กมีอัตราเพิ่มขึ้นควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนโดยแท้

2. สภาพการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียน อันเกิดจากกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ศิษย์เก่าต่อครูและโรงเรียน

ผลการวิจัยในด้านนี้ทุกข้อตามความเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากร เห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายกลุ่มก็ยังมีความคิดเห็น ที่สอดคล้องกัน ว่า มีการปฏิบัติกิจกรรมด้านนี้อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ ในโรงเรียนต่างเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมด้านนี้ เพราะ "สิ่งที่นักเรียน ได้รับประสบการณ์จากโรงเรียน จะเป็นรอบประทับใจอยู่ในความรู้สึกของนักเรียน ชุมชน จะพิจารณาโรงเรียนดีหรือไม่ ก็โดยฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ของนักเรียน" (นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2530)) ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2522) ที่ว่า "ความคิดของ

ผู้ปกครอง และผู้ใหญ่อื่น ๆ นั้น ส่วนมากมักมีรากเหง้ามาจากการปฏิบัติของนักเรียน ที่มีต่อครู และโรงเรียน เมื่อนักเรียนชอบและเคารพครู ชุมชนก็ย่อมจะมีเจตคติที่ดีต่อครูด้วย" ส่วนเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีความเห็นตรงกันมาก ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน คือ โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน เพื่อสร้างความสนิทสนม และความสามัคคี โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออก และร่วมกิจกรรมอย่างเท่าเทียมกัน โรงเรียนจัดให้มีการประชุมนักเรียน เพื่อแจ้งข่าวสาร และระเบียบปฏิบัติให้นักเรียนได้รับรู้และเข้าใจ ซึ่งเป็นไปตามสูตรการประสานงานกับการติดต่อสื่อสาร ของ นพพงษ์ บุญจิตรดูลย์ (2530) ที่กล่าวว่า การสื่อสารที่ดีนำไปสู่ความเข้าใจอันดี ที่จะนำไปสู่ความร่วมมือร่วมใจและ ประสานงาน ซึ่งจะส่งผลไปสู่ความก้าวหน้าและความสำเร็จ Communication leads to Understanding Which leads to Cooperation and Coordination Which result in Progress โรงเรียนได้จัดบริการให้ความช่วยเหลือ และแก้ปัญหาให้แก่นักเรียน ในด้านต่าง ๆ เช่น พัฒนาการเรียน ดูแลสุขภาพอนามัย และความปลอดภัย สิ่งเหล่านี้น่าจะเป็นสิ่งที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ของครูกับนักเรียน ให้มีความผูกพันใกล้ชิดอย่างเข้าใจกันดี และ มีความเป็นกันเอง ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของ นพพงษ์ บุญจิตรดูลย์ (2530) ที่กล่าวว่า โรงเรียนควรรพยายามที่จะแก้ไข ขจัดปัดเป่าความขัดแย้ง บรรเทาข้อข้องใจทั้งหลายในแง่ต่าง ๆ ที่นักเรียน มีต่อโรงเรียนให้หมดสิ้นไป และให้ทุกฝ่ายมองโรงเรียนด้วยความชื่นชม

ส่วนในด้านของความคิดเห็นที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยนั้น มีอยู่ 2 ประการ คือ โรงเรียนมีการบันทึกการติดตามความก้าวหน้า และความเคลื่อนไหวของศิษย์เก่าให้เป็นปัจจุบัน และโรงเรียนได้เชิญศิษย์เก่าที่ประสบความสำเร็จในอาชีพ หรือในสังคมให้มาเป็นวิทยากร หรือเป็นตัวอย่างให้แก่นักเรียนในโรงเรียน ในลักษณะเช่นนี้ โรงเรียนควรจะทำให้ความสนใจศิษย์เก่าเหล่านั้นเพิ่มขึ้น เพราะจากสภาพโดยทั่วไปแล้ว ศิษย์เก่าของแต่ละโรงเรียนย่อมจะออกไปประกอบอาชีพในสาขาต่าง ๆ ตามความถนัด และความสนใจของแต่ละคน ซึ่งมีทั้งที่ประสบความสำเร็จมากหรือน้อย แตกต่างกันไป ถ้าหากโรงเรียนยังสามารถดำเนินการติดต่อ และให้ความสนใจบรรดาศิษย์เก่าเหล่านั้นได้อย่างต่อเนื่อง ก็นับว่าเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ศิษย์เก่ามาร่วมมือร่วมใจ และสนับสนุนโรงเรียนทั้งในด้านความคิดและทรัพยากรทางการบริหารได้เป็นอย่างดี อีกทั้งจะเป็นการสร้างให้เกิดระบบการสื่อสารแบบสองทาง (Two-Way Communication) อันจะเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนโดยตรง ดังที่

ธงชัย สันติวงศ์ (253๐) กล่าวว่า "การติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ คือ การติดต่อสื่อสารแบบสองทาง คือ ข้อมูลต่าง ๆ ควรจะมีโอกาสไปและกลับระหว่างผู้ส่ง และผู้รับอย่างสะดวก"

ในส่วนของกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน คิษย์เก่าต่อครู และโรงเรียน นับเป็นกิจกรรมอันดับหนึ่งในทั้งหมด 6 กิจกรรม ที่โรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าคงเนื่องมาจากโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ในแต่ละโรงเรียนจะมีจำนวนเด็กไม่มากนัก ครูอาจารย์สามารถควบคุมดูแลและจัดกิจกรรมให้ทุกคนเข้าร่วมได้อย่างทั่วถึง และตามอัตราส่วนระหว่างครูกับนักเรียน ในสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี จากปีการศึกษา 2532 มีอัตราส่วนครู 1 คนต่อนักเรียนจำนวน 20 คน จึงทำให้ครูประจำชั้นสามารถจัดกิจกรรมสัมพันธ์กันได้มาก และบ่อยในแต่ละชั้นเรียน อันเป็นผลต่อการกล้าแสดงออกในการเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้ และจากการที่ครูมีโอกาสนปฏิสัมพันธ์ได้อย่างใกล้ชิดตลอดมา ไม่ว่าจะเป็นงานเกี่ยวกับการเรียนการสอนหรืองานนอกเหนืออย่างอื่น ตลอดจนกิจกรรมของโรงเรียนในทุกลักษณะ นักเรียนก็จะเป็นผู้ที่มีส่วนได้ทำงานร่วมกับครูอาจารย์มากที่สุด นับว่าเป็นการสร้างความรู้สึกผูกพันที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน แม้ว่า จะจบออกจากโรงเรียนไปแล้วก็ตาม ความเป็นลูกศิษย์หรือเป็นศิษย์เก่าต่อโรงเรียน ก็ยังอยู่ในความทรงจำของเด็กตลอดไป อีกทั้งสภาพสังคมในชุมชนส่วนใหญ่เป็นชุมชนขนาดเล็กที่ไม่ซับซ้อน ผู้ปกครองของเด็กจึงมีเวลาดูแลและเอาใจใส่ต่อการเรียน ความประพฤติของบุตรหลานตนเอง ได้มากกว่าในสภาพสังคมเมือง ย่อมมีโอกาสให้การสนับสนุนต่อกิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้กับนักเรียนได้มากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านการเงิน แรงงาน และวัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ ประกอบกับภาระกิจหน้าที่ของโรงเรียนที่มีต่อเด็กนักเรียน มีลักษณะเป็นกิจกรรมที่ครอบคลุมไปทุกด้าน ดังนั้น กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน คิษย์เก่าต่อครูและโรงเรียน จึงมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากไปด้วย

การจัดกิจกรรมในลักษณะนี้ นับว่าเป็นการดำเนินงานได้ตรงเป้าหมายหลักของโรงเรียนที่จะสร้างสรรพัฒนาเด็กนักเรียนให้มีคุณภาพครบถ้วนทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านพุทธิศึกษา ด้านจริยศึกษา ด้านหัตถศึกษา และด้านพลศึกษา ซึ่งจะเป็นพื้นฐานส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรระดับประถมศึกษาอีกด้วย ตามความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ของผู้วิจัยเห็นว่า ถ้าหากโรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมสำหรับนักเรียนได้อย่างมีคุณภาพในโอกาสต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ก็ย่อมจะได้รับการเอาใจช่วย หรือได้รับความนิยชมชอบจากผู้ปกครองนักเรียน อันเป็นพื้นฐานของการเชิญชวนให้ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการ

ดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งจะเป็นผลต่อโรงเรียนที่จะได้รับการสนับสนุน หรือได้รับการช่วยเหลือจากชุมชนเป็นอย่างดี อีกทั้งศิษย์เก่าของโรงเรียน ซึ่งส่วนใหญ่ของเด็กนักเรียนที่จบออกไปแล้วมักจะช่วยพ่อแม่ประกอบอาชีพอยู่ในชุมชน ก็จะมีโอกาสได้แสดงออกต่อการรู้คุณค่าต่องานของสถาบันของตนเองได้อย่างอิสระ และไม่จำกัดรูปแบบ เหตุเพราะความเป็นศิษย์เก่าของนักเรียนที่มีความรู้สึกประทับใจผูกพันต่อคุณครู ต่อโรงเรียนอยู่ก่อนแล้วขณะที่กำลังเรียน และได้ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับเพื่อนนักเรียน กับครูอาจารย์ ย่อมจะเข้าใจและร่วมให้การสนับสนุนยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นโอกาสของโรงเรียนที่จะดึงศิษย์เก่าเข้ามาช่วยโรงเรียนให้พัฒนาเจริญก้าวหน้าได้ตลอดไป แต่สิ่งสำคัญที่โรงเรียนไม่ควรมองข้ามไปก็คือ การติดต่อสื่อสารทั้งในรูปของการบอกกล่าวแจ้งให้ทราบ และการรายงานผลในด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ชุมชนทราบอย่างต่อเนื่องตลอดไป

3. สภาพการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียน อันเกิดจากกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน และโรงเรียน

ผลการวิจัยด้านนี้ ตามความคิดเห็นของประชากรทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายกลุ่ม ทั้งกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน และกลุ่มครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน ปรากฏว่า ทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ระดับมากสอดคล้องกัน

กิจกรรมที่ปฏิบัติมาก และเป็นข้อที่น่าสนใจคือ การที่โรงเรียนได้จัดให้มีการประชุมผู้ปกครองนักเรียน เพื่อชี้แจงนโยบาย ระเบียบปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีร่วมกัน โดยโรงเรียนได้รับความช่วยเหลือหรือความร่วมมือในด้านต่าง ๆ จากผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งก็สอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า "ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจในความสำคัญของการศึกษา และให้ประชาชนเกิดความรู้สึกว่าเป็นหน้าที่ของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย ที่ทุกคนจะต้องให้ความสนใจ และเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน" (วิไลวรรณ วิทยโรจน์ : 2525) อันจะนำไปสู่ความร่วมมือ ช่วยเหลือกัน ดังคำกล่าวของ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2530) ที่กล่าวไว้ว่า "ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดประชาสัมพันธ์โรงเรียน เพื่อเชิญชวนให้ประชาชนสนับสนุนช่วยเหลือ ก่อกูลโรงเรียนทางด้านกำลังกาย จิตใจ ปัญญาความคิด วัสดุ แรงงาน ตลอดจนด้านการเงินที่ขาดแคลน" ส่วนเรื่องการที่โรงเรียนได้รายงานความก้าวหน้าในการเรียนของเด็ก ให้ผู้ปกครองนักเรียนได้ทราบโดยครบถ้วน ต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอ ก็นับว่าเป็นกิจกรรมร่วมที่ดี เพราะ "การร่วมมือกันผู้ปกครองในการจัดทำข้อมูลเพื่อลงทะเบียน

นักเรียน เพื่อที่จะให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมรับรู้ข้อเท็จจริง และให้ข้อเท็จจริงแก่โรงเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนของนักเรียน" (ติกลาส : 1965) (อ้างถึงใน ชนะศักดิ์ รอดเมฆ : 2527) และ พัลล หันนาคินท์ (2513) กล่าวว่า "เป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องทำอยู่แล้ว" ในด้านที่โรงเรียนได้จัดบริการให้ผู้ปกครองนักเรียน หรือชุมชนมาใช้บริการสถานหรือเครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ นั้น วิไลวรรณ วิทยโรจน์ (2525) กล่าวว่า "การจัดบริการต่าง ๆ ให้กับ ผู้ปกครองหรือชุมชน ถือเป็นการนำโรงเรียนออกสู่ชุมชน เป็นการส่งเสริมให้ครูกับ ผู้ปกครอง ชุมชน มีความสัมพันธ์กันใกล้ชิดยิ่งขึ้น เพื่อผลดีต่อการเรียนการสอนนั่นเอง"

สำหรับความคิดเห็นของกลุ่มประชากรทั้งสองกลุ่ม ที่เห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องตรงกัน คือ การที่โรงเรียนได้เชิญผู้ปกครองนักเรียน หรือบุคคลในชุมชน มาเป็นวิทยากรของโรงเรียน และการที่โรงเรียนได้นำนักเรียนไปเยี่ยมชมสถานที่ราชการ หรือแห่งประวัติศาสตร์ในชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่า โรงเรียนขาดข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของผู้ปกครองและชุมชน หรือให้ความสำคัญในการปฏิบัติในด้านนี้น้อย จึงควรมีการปรับปรุง ในจุดนี้ ดังที่ ภิญญู สาร (2526) กล่าวไว้ว่า "การทัศนศึกษาเป็นสิ่งที่โรงเรียนควรจัดให้นักเรียน เป็นครั้งคราว อย่างน้อยปีละครั้ง การได้เดินทางไปเปิดหูเปิดตา ทำให้นักเรียนมี ประสบการณ์กว้างขวาง และมีโอกาสสังคมกับเพื่อนนักเรียน และคณะครูอย่างเป็นกันเองใน ระหว่างการเดินทาง นอกจากนี้ประชาชนต่างท้องถิ่น ก็มีโอกาสรู้จักโรงเรียน" และเมื่อ พิจารณาความคิดเห็นในข้ออื่น พบว่า การที่โรงเรียนได้สำรวจรวบรวมข้อมูลในด้านสังคม เศรษฐกิจการเมือง การศึกษา และวัฒนธรรมของผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนไว้เป็นปัจจุบันนั้น กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน มีความคิดเห็นว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่กลุ่มครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน ของโรงเรียน กลับมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนยังมีการปฏิบัติในด้านนี้อยู่ในระดับน้อย ในลักษณะ เช่นนี้ โรงเรียนจึงควรกระทำเป็นอย่างยิ่ง เพราะถือเป็นการนำเอาข้อมูลมาใช้ในการ บริหารงานของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพได้เป็นอย่างดี ดังที่ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (253๑) กล่าวว่า "โรงเรียนและชุมชน จะต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เพราะโรงเรียน เป็นสถาบันพัฒนาคน เพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน ในขณะที่เดียวกันโรงเรียนจะดำเนินงาน อย่างมีประสิทธิภาพได้ ก็ต้องอาศัยความร่วมมือและการสนับสนุนจากชุมชน"

4. สภาพการณ์จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียน อันเกิดจากกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับสมาคมผู้ปกครองและครู สมาคมศิษย์เก่า สมาคมวิชาชีพต่าง ๆ และกลุ่มอิทธิพลในชุมชนกับโรงเรียน

ผลการวิจัยในด้านนี้ ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองกลุ่ม โดยส่วนรวมทุกข้อแล้ว พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายกลุ่มแล้ว ทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน คือ เห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน เห็นว่า สภาพที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก มีข้อที่น่าสนใจ คือโรงเรียนจัดให้มีการประชุม คณะกรรมการการศึกษา เพื่อปรึกษาหารือ และขอการสนับสนุนโรงเรียนได้ให้ความร่วมมือ ในการช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ของวัด สมาคมตำบลหรือชมรมต่าง ๆ ของชุมชน และโรงเรียน ได้มีการแนะนำคณะกรรมการการศึกษา ในโอกาสที่มีงานสำคัญ ๆ ของโรงเรียน ซึ่งแสดงว่าโรงเรียนได้ให้ความสำคัญกับคณะกรรมการการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ซึ่ง ไผศาล อินทับชั้น และ สุรียัน นนทศักดิ์ (2527) กล่าวไว้ว่า "โรงเรียนควรสร้างความเชื่อถือศรัทธา และสร้างความสัมพันธ์ทางใจกับกรรมการการศึกษาเสียก่อน"

โดยสภาพข้อเท็จจริงแล้ว ในโรงเรียนประถมศึกษาชั้น บุคคลผู้ที่จะมา เป็นกรรมการการศึกษาของโรงเรียนนั้น ส่วนใหญ่จะได้รับการคัดเลือกหรือสรรหามาจากผู้ที่มีบารมี ในด้านอาชีพ ในด้านการเงิน หรือเป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับยกย่อง จากกลุ่มชนในชุมชนนั้น ดังนั้น สภาพความสัมพันธ์กับกลุ่มอิทธิพลในชุมชน จึงอยู่ในระดับสูงตามไปด้วย คือการที่โรงเรียนได้เข้าไปมีส่วนร่วมกับหน่วยราชการอื่น หรือรัฐวิสาหกิจที่ตั้งอยู่ในชุมชนนั้น เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน กลุ่มบุคคลที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น จะเป็นกรรมการการศึกษา เจ้าอาวาสวัด สมาคมตำบล หรือกลุ่มอื่น ๆ ก็ดีถ้าโรงเรียนได้พยายามเข้าไปร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของเขาแล้ว เป็นที่เชื่อได้ว่า กลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้ก็ต้องเข้ามาร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนด้วย ดังคำกล่าวของ วิไลวรรณ วิทยโรจน์ (2525) ที่กล่าวแนะนำไว้ว่า "วิธีสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น แบ่งออกเป็นสองประเภทใหญ่ ๆ คือ การนำโรงเรียนออกสู่ชุมชนโดยวิธีการต่าง ๆ และการนำชุมชนมาสู่โรงเรียน"

สำหรับความคิดเห็นของกลุ่มประชากรทั้งสองกลุ่ม ที่เห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยตรงกัน คือ โรงเรียนได้สำรวจรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสมาคม ชมรมกลุ่มเกษตรกร และกลุ่มผู้นำที่มีอิทธิพลต่อโรงเรียนไว้เป็นปัจจุบัน กิจกรรมด้านนี้โรงเรียนควรจะได้จัดทำ

เพราะการทราบข้อมูลที่ถูกต้อง เกี่ยวกับสภาพของกลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลต่อความคิด ความเชื่อ และประชามติในชุมชนนั้น จะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อการดำเนินงานของโรงเรียนส่วนหนึ่ง ดังที่ Sumption (1966) (อ้างถึงใน ชนะศักดิ์ รอดเมฆ : 2577) กล่าวว่า "เพราะ โดยสภาพของทุกองค์การและสถาบัน ย่อมมีกลุ่มบุคคลที่มีความสนใจร่วมกัน ร่วมกันเป็นกลุ่ม และมีอิทธิพล ที่จะส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้บริหารอยู่เสมอ" ในส่วนของการที่โรงเรียนได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้ที่มีความรู้ ความสามารถของสมาคมต่าง ๆ มาให้ความรู้แก่บุคลากรในโรงเรียน หรือนักเรียนนั้น โรงเรียนควรมีการปรับปรุงในจุดนี้ ดังที่ Kindred et.al (1984) ได้เสนอไว้ว่า "ผู้บริหารควรคำนึงถึงเป้าหมายและหน้าที่ที่รับผิดชอบที่มีต่อชุมชน พยายามกระตุ้นให้ประชาชนในชุมชน มีส่วนร่วมกับกิจกรรมของโรงเรียน แม้ว่าบุคคลเหล่านั้น จะไม่ได้เป็นผู้ปกครอง ของนักเรียนก็ตาม"

5. สภาพการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียน อันเกิดจากการเผยแพร่

กิจกรรมของนักเรียน และกิจกรรมของโรงเรียนในโอกาสพิเศษต่าง ๆ

ผลการวิจัยด้านนี้ ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองกลุ่ม พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายกลุ่มทั้งผู้บริหารโรงเรียน และครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชนต่างมีความเห็นว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของประชากรทั้งของกลุ่มเห็นว่า มีการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ อันเกิดจากการเผยแพร่กิจกรรมของนักเรียน และกิจกรรมของโรงเรียนในโอกาสพิเศษต่าง ๆ ตามสภาพที่เป็นจริง อยู่ในระดับมากหลายข้อ และมีข้อที่น่าสนใจ คือ โรงเรียนได้จัดส่งนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการประกวดและแข่งขันในด้านต่าง ๆ เช่น ผลงานทางวิชาการ ดนตรี กีฬา ฯลฯ กับหน่วยงานอื่น ๆ ในชุมชน และโรงเรียนได้จัดกิจกรรมหรือผลงานของนักเรียน เข้าไปร่วมช่วยเหลือในวันสำคัญต่าง ๆ หรืองานประจำปีของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของเอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527) ที่ว่า "นอกจากจะเป็นการเผยแพร่ชื่อเสียงของโรงเรียนแล้ว ยังเป็นการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ทั้งด้านบุคลิกภาพและสติปัญญาอีกด้วย" ส่วนข้อที่ว่า โรงเรียนจัดเผยแพร่กิจกรรมหรือผลงานดีเด่นของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ ก็สอดคล้องกับคำแนะนำของ Kindred et.al (1984) ที่กล่าวว่า "ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และให้ประชาชนได้ทราบถึงความสำเร็จของการทำงานนั้น" ซึ่งเป็นหลักในการประชาสัมพันธ์โรงเรียนประการหนึ่ง ดังนั้นกิจกรรมนักเรียน จึงมีผลกระทบในทางที่ดีต่อการ

ประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน" เพราะกิจกรรมนักเรียนเป็นเครื่องมือในการดำเนินการในการเผยแพร่ชื่อเสียงของโรงเรียน และเป็นการประชาสัมพันธ์โรงเรียนอีกด้วย" (Kindred : 1957)

กิจกรรมในด้านนี้ มีข้อที่น่าสังเกตก็คือ ตัวอย่างประชากรทั้งสองกลุ่มต่างมีความคิดเห็นว่าการดำเนินการด้านนี้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ในเรื่อง โรงเรียนได้นำผลงานนักเรียนไปมอบให้และกราบเยี่ยงมอวยพรแก่บุคคลผู้มีพระคุณต่อโรงเรียน ในโอกาสพิเศษต่าง ๆ จากคำกล่าวของวิจิตร อาวะกุล (2526) กล่าวว่า "เพราะการยกย่องการทำความคิด เป็นสิ่งจูงใจให้คนทำความดี" ดังนั้น โรงเรียนจึงควรให้ความสำคัญในจุดนี้ และสามารถจะจัดกิจกรรมนี้ได้ เพื่อสร้างความภาคภูมิใจให้แก่นักเรียน และผู้ทำคุณประโยชน์ให้แก่โรงเรียน อันเป็นผลที่จะส่งเสริมการทำดี และเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีที่น่าประทับใจ และเสริมสัมพันธ์ภาพให้แน่นแฟ้น สืบเนื่องต่อไป ซึ่งจะเป็นผลดีต่อโรงเรียนในภายหน้า

6. สภาพการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียน อันเกิดจากกิจกรรมการใช้เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ และช่องทางต่าง ๆ ในการประชาสัมพันธ์

ผลการวิจัยด้านนี้ของโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มของตัวอย่างประชากรแล้ว พบว่า กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่ความคิดเห็นของกลุ่มครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน เห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนมองเห็นว่า ทางโรงเรียนได้ใช้สื่อต่าง ๆ ในการประชาสัมพันธ์โรงเรียนในระดับที่มากแล้ว เช่น ทำป้ายนิเทศ จัดที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน จัดทำข่าวสารส่งถึงผู้ปกครอง และจัดทำสิ่งพิมพ์เอกสารต่าง ๆ ซึ่งความจริงแล้ว การใช้สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์นั้นต้องครอบคลุมถึงสื่อหลายประเภท ดังที่ Pat Bowman และ Nigel Ellis (อ้างถึงใน พรทิพย์ วรกิจโกศาทร : 253๑) ได้กล่าวว่า "สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ มี 5 ลักษณะ คือ 1. การสื่อสาร โดยบุคคล 2. การสื่อสารโดยสิ่งพิมพ์ 3. การสื่อสารด้วยการมองเห็น 4. การสื่อสารด้วยการได้ยิน 5. การสื่อสารพิเศษ"

ส่วนในรายชื่อที่ผู้บริหารโรงเรียน และครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน มีความคิดเห็นตรงกันว่า มีการปฏิบัติในระดับมาก คือ โรงเรียนได้จัดทำป้ายนิเทศ เพื่อเป็นแหล่งสื่อสารระหว่างผู้บริหาร คณะครูอาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนให้ทราบร่วมกัน

โรงเรียนได้ดำเนินการให้ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน เป็นแหล่งกระจายข่าว และโรงเรียนจัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ข่าวสารผลงานโครงการใหม่ ๆ ของโรงเรียนต่อชุมชน และองค์การสถาบันอื่น การจัดกิจกรรมดังกล่าวของโรงเรียน เป็นผลดีต่อการประชาสัมพันธ์โรงเรียนโดยตรง แสดงว่าโรงเรียนได้พิจารณาคัดเลือกนำสื่อที่มีความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นมาใช้ เป็นสื่อหลักในการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียน โดยเฉพาะการจัดป้ายนิเทศ และที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน ซึ่งจะก่อประโยชน์อย่างมากมาย จากการลงทุนเพียงส่วนหนึ่ง ก็สามารถกระจายข่าวให้ทราบกันได้อย่างทั่วถึง ทุกเพศ ทุกวัย เพียงแต่โรงเรียนจะต้องกระทำโดยต่อเนื่องตลอดไป ดังที่ วิรัช ลภีรัตนกุล (2526) กล่าวว่า "การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ขององค์การ สถาบันหรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งนั้น สิ่งสำคัญยิ่งที่ต้องกระทำคือ การบอกกล่าวชี้แจง เผยแพร่ข่าวสารให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ หน่วยงานหรือเรื่องราวของสถาบันที่เกี่ยวกับนโยบาย วัตถุประสงค์ กิจกรรม ผลงาน การติดต่อสื่อสารจึงต้องกระทำหลายวิธี"

สำหรับความคิดเห็นของกลุ่มประชากรทั้งสองกลุ่ม ที่เห็นว่าการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ในด้านนี้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยตรงกัน คือ โรงเรียนได้จัดส่งบทความผลงานที่เกี่ยวข้อง สิ่งดีงามของโรงเรียนไปยังสื่อมวลชนต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ โรงเรียนได้จัดให้มีการแถลงข่าวแก่สื่อมวลชน หรือเชิญสื่อมวลชนมาชมกิจกรรมของโรงเรียน หรือได้ใช้สื่อมวลชนในท้องถิ่นมาช่วยเพื่อการประชาสัมพันธ์กิจการด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนก็ตาม ซึ่งก็เป็นข้อที่สมควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข ให้มีการปฏิบัติตามสภาพความเหมาะสมที่ติดกับปัจจัยแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสื่อมวลชน และผู้สื่อข่าว นั้น เป็นวิธีการประชาสัมพันธ์โรงเรียนอย่างหนึ่ง โดยอาศัยสื่อมวลชน เหล่านั้นเป็นช่องทางในการเผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียนไปสู่กลุ่มเป้าหมายได้อย่างรวดเร็ว และประหยัดโดยไม่ต้องเสียค่าโฆษณา" เพราะนักประชาสัมพันธ์ขององค์การจะต้องคอยบริการ อำนวยความสะดวกให้แก่สื่อมวลชนต่าง ๆ ในการจัดส่งข่าวนั้นไป เป็นการถ้อยที่ถ้อยอาศัยกันอยู่ในตัว หรือบางกรณีอาจต้องเชิญสื่อมวลชนมาทำข่าวนั้นด้วย" (วิรัช ลภีรัตนกุล : 2526) ดังนั้น ผู้บริหารควรวางทำความรู้จักและสร้างความคุ้นเคยกับบุคคลที่อยู่ในวงการสื่อมวลชน หรือตรวจสอบครูอาจารย์ในโรงเรียนว่า ผู้ใดมีเพื่อน้องหรือญาติที่ดำเนินงานในด้านสื่อมวลชน เพื่อหาทางชักจูง

ให้หันมาช่วยเหลือกับทางโรงเรียนบ้าง ก็จะเป็นประโยชน์ยิ่งขึ้น และเพื่อการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน จะได้กว้างไกลขึ้น และมีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น

บำรุงสุข สีหอำไพ (2526) กล่าวว่า "ในการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียน นั้น นอกจากจะคำนึงถึงลักษณะ กิจกรรม กลุ่มประชาชนแล้ว หัวใจที่สำคัญอีกกลุ่มหนึ่ง คือ การสื่อสาร (Communication) หรือช่องทางที่จะเผยแพร่ข่าวสาร ทั้งนี้เพราะการสื่อสารเป็นพื้นฐานของการทำงานในด้านการประชาสัมพันธ์" ซึ่งก็สอดคล้องกับคำกล่าวของ วิจิตร อาวะกุล (2526) ที่ว่า "สื่อในการประชาสัมพันธ์ เป็นทางหนึ่งที่จะช่วยให้โรงเรียน และกลุ่มบุคคล หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ได้ทราบข่าวได้รู้ และเข้าใจ หรือได้รับการศึกษาที่ถูกต้อง"

สำหรับกิจกรรมที่โรงเรียนยังทำได้น้อยอยู่ในอันดับสุดท้ายของกิจกรรมทั้ง 6 ด้าน คือกิจกรรมด้านการใช้เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์และช่องทางต่าง ๆ ในการประชาสัมพันธ์ ผู้วิจัยคิดว่าคงสืบเนื่องมาจาก สภาพและจำนวนของโรงเรียนประถมศึกษา ที่ต้องรับการช่วยเหลือด้านการเงิน โดยตรงจากเงินงบประมาณนั้น มีจำนวนโรงเรียนที่ช่วยตัวเองไม่ได้เกี่ยวกับการจัดหาจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ประจำโรงเรียนอยู่อีกมาก ดังนั้น เครื่องมือตลอดจนครุภัณฑ์อื่น ๆ อันเป็นอุปกรณ์เสริม หรือใช้ในการช่วยงานด้านประชาสัมพันธ์ ที่จะจัดสรรมาสู่โรงเรียนให้ครบถ้วนอย่างทั่วถึง ก็ย่อมลดน้อยลงตามไปด้วย สภาพการขาดแคลนเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ในโรงเรียนประถมศึกษา ก็คงจะต้องมีการแก้ไขกันอีกต่อไป โดยเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ตามชนบท นอกเขตสุขาภิบาล ซึ่งถูกจำกัดด้านการสื่อสารอยู่แล้ว ก็ยิ่งเพิ่มความไม่พร้อมในการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์เข้าไปอีก อีกส่วนหนึ่ง ผู้วิจัยเห็นว่าคงมีมาจากสภาพความรู้ ความเข้าใจที่ยังไม่ถูกต้อง หรือการขาดประสบการณ์ของผู้ปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ในการที่จะนำเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์มาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างถูกต้องเหมาะสม ไม่ว่าจะโดยการนำมาใช้โดยตรงหรือการประยุกต์ใช้ให้เกิดผลหลาย ๆ ด้านของการสื่อสารก็ตามแต่ โดยเฉพาะช่องทางด้านต่าง ๆ ในการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ยังนำมาใช้ได้น้อยมาก ซึ่งเป็นลักษณะของการขาดการใช้สื่อภายนอกมาช่วยเสริมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน

ในลักษณะเช่นนี้ โรงเรียนจะต้องริบดำเนินการปรับปรุงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ของการใช้เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ให้มากยิ่งขึ้น โดยการจัดให้มีการประชุมบุคลากรภายในโรงเรียน เพื่อหาสภาพปัจจุบัน และความพร้อมของโรงเรียน สภาพปัญหาและสาเหตุต่าง ๆ แล้วร่วมกันวางแผนแก้ไขจุดบกพร่องเหล่านั้น อีกทั้งส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรทุกคนได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้ละเอียด และเข้าใจมากยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา และจัดดำเนินการโดยใช้เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ เท่าที่มีอยู่ในโรงเรียนขณะนั้น นำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดผลต่อการสื่อสารอย่างหลากหลาย ตลอดจนการแสวงหาเครื่องมือ อุปกรณ์อื่น ๆ มาใช้ทดแทนในส่วนที่ขาดไป หรือใช้วิธีการติดต่อขอใช้ร่วมกับหน่วยงานที่มีเครื่องมือเหล่านั้น เช่น เครื่องปรุกระดาษไข เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องโรเนียว หรือเครื่องขยายเสียง หรือวัสดุอุปกรณ์อย่างอื่น เป็นต้น ก็คงกระทำได้ ซึ่งโรงเรียนคงต้องยอมเสียเวลาในการเดินทางไปมาบ้าง แต่ก็ช่วยให้โรงเรียนสามารถทำงานได้สะดวกขึ้น มีความคล่องตัวยิ่งขึ้น ในทางตรงกันข้าม หากว่าโรงเรียนปฏิบัติได้น้อย หรือให้ความสำคัญน้อย มีการนำเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์มาใช้เพื่อการประชาสัมพันธ์ในระดับน้อย ย่อมมีผลกระทบต่อสื่อสารภายในโรงเรียน ซึ่งเป็นผลโดยตรงกับงานบริหาร เพราะส่วนนี้ ถือว่านอกจากจะเป็นสื่อช่องทางในการประชาสัมพันธ์แล้ว ยังถือว่าเป็นสะพานเชื่อมไปสู่การจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียนอีก 5 ด้านอีกด้วย การที่โรงเรียนจะได้รับการสนับสนุน การร่วมมือร่วมใจหรือได้รับการช่วยเหลือจากชุมชน จากผู้ปกครองด้วยดีนั้น โรงเรียนต้องใช้กิจกรรมประชาสัมพันธ์ทั้ง 6 ด้านสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับทุก ๆ ฝ่ายให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน ที่สำคัญคือต้องมีการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน โดยเฉพาะแผนปฏิบัติงาน ต้องสอดคล้องเป็นระบบ กับงานหลักของโรงเรียนทั้ง 6 ด้านด้วย อีกทั้งสรรหารูปแบบอื่น ๆ หรือช่องทางอื่น ๆ มาเสริมการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ให้มีความหลากหลายยิ่งขึ้น เช่น

1. ใช้ช่องทางประชาสัมพันธ์ จากการจัดงานประเพณีของวัดหรือของชุมชน โดยอาศัยเครื่องขยายเสียงที่ตั้งอยู่ในงานนั้น เป็นสื่อในการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์โรงเรียน
2. การสื่อสารประชาสัมพันธ์ จากรถจำหน่ายอาหารตามหมู่บ้านต่าง ๆ โรงเรียนสามารถติดต่อขอให้เครื่องขยายเสียง หรืออัดเสียงลงในตลับเทปบันทึกเสียง แล้วนำไปประกาศแจ้งข่าว หรือประกาศเชิญชวน ร่วมกิจกรรมของโรงเรียนได้ตามความเหมาะสม

3. ใช้ป้ายนิเทศ ป้ายประกาศที่มีอยู่ ทั้งในเขตชุมชนและนอกเขตชุมชน ซึ่งอาจเป็นของทางราชการ หรือเอกชนก็ตามแต่ โรงเรียนสามารถจะนำข่าวสารต่าง ๆ ของโรงเรียนไปติดประกาศ เพื่อการประชาสัมพันธ์โรงเรียนได้เช่นกัน ในส่วนของเอกชน หากทางโรงเรียนจะมีหนังสือแจ้งขออนุญาตใช้ป้ายประกาศเหล่านั้นด้วย ก็จะเป็นการดี

4. ช่องทางในการประชาสัมพันธ์ อีกลักษณะหนึ่งคือ การใช้สื่อจากวารสารประชาสัมพันธ์ของ สปอ. ของ สปจ. หรือจากจุลสาร แผ่นปลิวของโรงเรียนต่าง ๆ ในชุมชนหรือในเขตจังหวัดเดียวกัน เช่น เอกสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา จุลสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด เป็นต้น หรือสื่อในการลงประกาศข่าวสารของโรงเรียน ตลอดจนเอกสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานอื่น ๆ ในระดับจังหวัด เช่น สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานแรงงานจังหวัด เป็นต้น ก็จะเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นได้เป็นอย่างดี

ปัญหาของการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ผลของการวิจัยในเรื่องนี้ โดยส่วนรวมทุกเรื่องตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน ปรากฏว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาจำแนกตามกลุ่มตัวอย่างประชากร พบว่า ผู้บริหารและครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า เป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อยทั้งสองกลุ่ม แต่เมื่อได้พิจารณาเป็นรายข้อแล้ว จะพบว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน และกลุ่มครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน เห็นว่า การจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียน มีปัญหาอยู่ในระดับมาก จำนวน 4 และมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย จำนวน 13 ข้อ ซึ่งการอภิปรายถึงปัญหาการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา นั้น สามารถอภิปรายสรุปรวมได้เป็น 4 ด้าน ดังนี้คือ

ด้านบุคลากร อาจกล่าวได้ว่า ด้านบุคลากรนับเป็นปัญหาอยู่ในอันดับแรก เนื่องจากผลการวิเคราะห์จากข้อมูล ปรากฏว่า กลุ่มครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน มีความเห็นสอดคล้องกันว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน มีงานในหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติมากจนไม่อาจทุ่มเทให้กับกิจกรรมเพื่อการประชาสัมพันธ์ รวมถึงครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน และบุคลากรในโรงเรียนขาดความรู้ ความเข้าใจในงานประชาสัมพันธ์ ทำให้งานประชา-

สัมพันธ์โรงเรียนไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร นอกจากทั้งผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนขาดการขอความร่วมมือจากสื่อมวลชนภายนอก ทำให้การประชาสัมพันธ์โรงเรียนกับหน่วยงานภายนอก ไม่มีประสิทธิภาพและก้าวไกลได้พอควร ถึงแม้ว่าครูอาจารย์ในโรงเรียนส่วนใหญ่มีมนุษย์สัมพันธ์กับผู้ปกครองและคนในชุมชนด้วยดีก็ตาม ดังนั้น วิธีการแก้ไข จึงควรมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน และผู้บริหารโรงเรียนโดยตรง จากนั้นจึงค่อย ๆ เสริมการอบรม การให้ความรู้กับบุคลากรฝ่ายอื่น ๆ ในโรงเรียน เป็นลำดับไป เพื่อทุกฝ่ายจะมีความรู้ ความเข้าใจถึงขั้นตอนการดำเนินงานการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ โดยเฉพาะต้องมีการปลูกฝังให้บุคลากรทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นครู นักเรียน นักการภารโรง ตระหนักถึงความสำคัญของการประชาสัมพันธ์ ย่อมจะนำผลในด้านการสื่อสารที่ดีระหว่างบุคลากรภายในโรงเรียนและการสื่อสารกับผู้ปกครองและชุมชน ดังที่ ชม ภูมิภาค (2516) กล่าวถึงการเตรียมการจัดองค์กรของการประชาสัมพันธ์โรงเรียนไว้ว่า "กลไกของการประชาสัมพันธ์ของแต่ละโรงเรียนนั้น ก็ย่อมแล้วแต่ลักษณะของโรงเรียนนั้น แต่ส่วนมากมักจะตั้งเป็นรูปคณะกรรมการ โดยมีครู และเจ้าหน้าที่เข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องมากที่สุด และควรจะได้รวมผู้ปกครองหรือคนในชุมชนนั้นเข้าเป็นกรรมการด้วย เพื่อให้การประชาสัมพันธ์เป็นขบวนการสองทาง (Two-way Process)" และ "การให้ความรู้ทางการประชาสัมพันธ์แก่คณะครูนั้น นับว่าเป็นสิ่งที่ควรมุ่งไปกับขวัญในการปฏิบัติงานด้วย" ส่วนในด้านการสร้างความสัมพันธ์กับสื่อมวลชน เพื่อการประชาสัมพันธ์โรงเรียนนั้น ผู้บริหารที่ฉลาดต้องรู้จักใช้สื่อมวลชน หรือหนังสือพิมพ์ เพื่อการประชาสัมพันธ์ ดังที่ชม ภูมิภาค (2516) กล่าวว่า "ผู้บริหารโรงเรียน จะต้องกระทำให้บุคลากรทุกคน ได้ตระหนักอยู่เสมอว่า มีกิจกรรม เหตุการณ์และความสำเร็จหลายอย่างของโรงเรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่ควรแก่การสนใจของประชาชน โดยสรรหาบุคลากร ซึ่งอย่างน้อยก็ต้องมีคนหนึ่งที่จะทำได้ดี มาเขียนข่าวหรือบทความ ส่งแก่หนังสือพิมพ์ หรือสื่อมวลชนอื่น ๆ โดย จะได้รับการตีพิมพ์หรือประกาศหรือไม่ ไม่ใช่เรื่องสำคัญ และต้องมโนโยบายเปิดประตูเสมอสำหรับสื่อมวลชน"

ด้านงบประมาณ โรงเรียนขาดแคลนเงินงบประมาณเพื่อนำมาจัดกิจกรรมส่งเสริมการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ตามความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน และกลุ่มครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน มีความสอดคล้องกันว่า เป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก จึงควรมีการแก้ไขโดยมีการจัดสรรเงินงบประมาณมาให้โรงเรียนบ้าง อาจเป็นงบประมาณด้านการสนับสนุน จากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดโดยตรง เพื่อว่าโรงเรียนประถมศึกษาจะได้ตื่นตัวในด้านกิจกรรม

ประชาสัมพันธ์กันอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง แต่โดยสภาพแท้จริงแล้ว โรงเรียนประถมศึกษา มักจะจัดงานมหรสนของโรงเรียน เพื่อการหารายได้เป็นเงินนอกงบประมาณ นำมาใช้จ่าย ในการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ ดังนั้น ในระดับจังหวัด จึงควรมาตราการที่จะเป็นการ เสริมให้โรงเรียนสามารถใช้จ่ายเงิน ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ในด้านการจัดกิจกรรม ประชาสัมพันธ์ ให้เป็นเงาตามตัว เพราะถ้าหากโรงเรียนใช้จ่ายเงินไปอย่างมีประโยชน์ ประชาชน รับประทานเห็นผลงาน โรงเรียนก็จะได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือต่อไป ดังที่ โอวี ลี (อ้างถึงใน วิจิตร อาวะกุล : 2522) กล่าวว่า "การดำเนินงานอะไรก็ตาม ถ้าได้มีการสร้างความ สัมพันธ์กับประชาชน เผยแพร่ออกไปให้ประชาชนทราบ ให้ประชาชนเข้าใจถึงการดำเนินงาน ของเรา ให้ประชาชนมีส่วนร่วมรู้เห็นในการดำเนินงานของเรา ประชาชนก็จะให้การสนับสนุน"

ด้านการดำเนินงาน และการจัดการ มีส่วนที่ต้องให้ความสนใจอย่างยิ่ง คือ นโยบาย และเป้าหมายในด้านการจัดกิจกรรมเพื่อการประชาสัมพันธ์ยังไม่ชัดเจน ไม่มีโครงการหรือ แผนงานในการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียนที่แน่นอนเด่นชัด อีกทั้งโรงเรียนขาดการ ประสานงานที่ดี และขาดการติดตามการประเมินผลของการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์อย่าง จริงจัง จึงควรมีการแก้ไขปรับปรุงในด้านนโยบายและแผนงานโดยส่วนรวมทั้งหมดของ โรงเรียนให้เห็นชัดเจน ซึ่งโรงเรียนประถมศึกษาแต่ละแห่งย่อมมีนโยบาย ที่แตกต่างกันตาม สภาพแวดล้อม และปรัชญาของโรงเรียน แต่ก็ควรมีการกล่าวถึงหรือกำหนดให้เห็นถึงเรื่องการจัด กิจกรรมประชาสัมพันธ์ไว้บ้าง หรือระบุไว้โดยตรงก็จะเป็นการดี โดยเฉพาะในงานฝ่ายการ สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ควรมีบ่งบอกให้เห็นได้ชัดเจน เพื่อจะได้มีความสอดคล้องกับนโยบาย และแนวทางการบริหารงานการประถมศึกษาในระดับจังหวัดด้วย ซึ่งในปัจจุบันนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้อนุมัติให้มีการจัดตั้งหน่วยประชาสัมพันธ์ขึ้นในระดับ สำนักงานการประถมศึกษาทั่วประเทศแล้ว จึงจำเป็นที่โรงเรียนประถมศึกษาจะต้องมีแนวทาง ในการดำเนินการประชาสัมพันธ์ไว้ด้วยเช่นกัน

ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์ จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองกลุ่ม พบว่า ด้านวัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์ของโรงเรียน มีปัญหาเป็นอันดับที่ 2 รองจากปัญหาด้าน การเงินงบประมาณ คือโรงเรียนขาดเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ที่จะนำมาสนับสนุนในการจัด กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการประชาสัมพันธ์ ยิ่งในสภาพของโรงเรียนประถมศึกษา มีปัญหาในด้านการ ใช้ประโยชน์จากแหล่งบริการทางด้านประชาสัมพันธ์ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ยิ่งจะต้องรับให้ ความสนใจปรับปรุงแก้ไขให้เกิดความคล่องตัว ในด้านนี้ผู้บริหาร ควรประสานงานเร่งจัดหา

หรืออำนวยความสะดวกในรูปแบบอื่น เพื่อการใช้วัสดุอุปกรณ์ และครุภัณฑ์ เป็นพื้นฐานในการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ให้เกิดประสิทธิภาพ เช่น กล้องถ่ายรูป วิทยุ เครื่องบันทึกเสียง พิมพ์ดีด รวมถึงเครื่องเทคโนโลยี ลักษณะอื่น ๆ เช่น เครื่องถ่ายเอกสาร เป็นต้น จะเป็นการลดสภาพปัญหาการปฏิบัติงานที่ไม่คล่องตัว และขาดประสิทธิภาพ ให้ดูเป็นระบบระเบียบมากขึ้น และเป็นการจูงใจให้บุคลากรทุกคน สนใจ และอยากดำเนินกิจกรรมร่วมกัน นอกจากนี้ครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชนควรจะได้ศึกษาข้อมูลถึงการใช้สื่อต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเหมาะสมกับผู้รับสารด้วย

โดยสรุปในภาพรวมของสภาพการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี ปรากฏว่าโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในการปฏิบัติกิจกรรมด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ศิษย์เก่าต่อครูและโรงเรียน และด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรในโรงเรียนมากที่สุดจากกิจกรรมที่มีอยู่จำนวน 6 ด้าน ส่วนกิจกรรมที่โรงเรียนยังทำได้น้อย คือ สภาพ-การใช้เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ และช่องทางต่าง ๆ ในการประชาสัมพันธ์ โดยเฉพาะช่องทางต่างๆ ในการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ยังนำมาใช้ได้้น้อยมาก เป็นลักษณะของการขาดการใช้สื่อภายนอกมาช่วยเพิ่มความกว้างไกลในการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

ปัญหาในการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา มองในภาพรวม ถือว่าเป็นปัญหาอยู่ระดับน้อย แต่ในส่วนย่อยของปัญหาที่ถือว่าเป็นเรื่องที่หนักใจของผู้บริหารโรงเรียนและครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน อันอาจจะเป็นอุปสรรคต่อการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ได้ก็คือ

1. บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ
2. ขาดเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์
3. ขาดการวางแผนงานในด้านนี้โดยตรง

ข้อเสนอแนะ

จากการอภิปรายผลของสภาพการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี รวมทั้ง 6 ด้าน ผู้วิจัยมีข้อ

เสนอแนะ เพื่อการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนประถมศึกษา สามารถดำเนินไปได้
อย่างมีประสิทธิภาพดังนี้

1. สภาพการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งพบว่า
มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากถึง 6 ด้านนั้น ควรมีการคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้เช่นกัน

1.1 ควรมีการกำหนดนโยบายด้านการจัดประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน
ให้ชัดเจน โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรภายในโรงเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วม เพื่อเป็นกรอบสำหรับ
ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติที่มีความเข้าใจตรงกัน

1.2 ควรมีทีมงานของโรงเรียนในงานด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
อีกทั้งการสรรหาหรือแต่งตั้งครูผู้รับผิดชอบงานด้านฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ความ
สามารถหรือมีพื้นฐานในการปฏิบัติงานด้านกิจกรรมประชาสัมพันธ์ที่มากที่สุดภายในโรงเรียน เพื่อ
สามารถสร้างสรรงานด้านนี้ให้กระจายออกไปในทุกรูปแบบได้อย่างเหมาะสม

1.3 ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะสร้าง
ความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในโรงเรียนให้มากขึ้นกว่าเดิม โดยเฉพาะกิจกรรมประกาศ
เกียรติคุณและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของบุคลากรในโรงเรียน ที่โรงเรียนควรกระทำทุกครั้ง
อย่างเสมอภาคกัน ซึ่งเป็นผลต่อการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันในการทำงานเป็นทีม

1.4 ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมให้มีการบริการและอำนวยความสะดวก
แก่นักเรียน ศิษย์เก่า ผู้ปกครอง ชุมชนที่มาขอรับบริการต่าง ๆ จากโรงเรียนอย่างเป็นระบบ

1.5 ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการติดต่อ ให้มีการเชิญบุคคลที่มีความรู้ความ
สามารถจากภายในหรือภายนอกชุมชน มาเป็นวิทยากรหรือเข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือโรงเรียน
ในรูปของโครงการระยะสั้นหรือระยะยาว เพื่อการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมในการจัด
การศึกษา

1.6 ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองชุมชนได้ร่วมสังสรรค์กับครูและมาร่วม
ในกิจกรรมของโรงเรียนในโอกาสพิเศษต่าง ๆ ในรอบปีมากขึ้นยิ่งขึ้น

1.7 โรงเรียนควรหาวิธีการสร้างความสัมพันธ์กับสื่อมวลชนในระดับจังหวัด
ด้วยกิจกรรมง่าย ๆ ที่ไม่ต้องลงทุนมาก เช่น เสนอบทความเกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบันที่ตีงาม
ภายในจังหวัด ฯลฯ แล้วจึงขยายวิธีการให้หลากหลายมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นการนำโรงเรียน
ออกไปสู่ชุมชนด้วยภาพพจน์ที่ดี

2. จากปัญหาการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ในโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนควรมีการดำเนินการดังนี้ คือ

2.1 ส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนเข้ารับการอบรม การประชุมสัมมนา เพื่อเสริมความรู้ความเข้าใจในงานด้านกิจกรรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดควรต้องริบเร่งจัดให้มีการอบรมในเรื่องดังกล่าวโดยเร็ว เพื่อความสำเร็จของกิจกรรมประชาสัมพันธ์และความสมบูรณ์ของระบบเครือข่ายภายในจังหวัด อีกทั้งผู้บริหารโรงเรียนต้องสนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนได้นำมาใช้มาปฏิบัติอย่างจริงจัง ตลอดจนเปิดโอกาสให้เข้าร่วมการประชุมและสัมมนาในเรื่องที่เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ จากหน่วยงานภายนอกอื่น ๆ เพื่อการนำวิธีการหรือเทคนิคใหม่ ๆ มาปรับปรุงและประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียน

2.2 ในส่วนการจัดการและดำเนินงานประมาณ โรงเรียนควรจัดดำเนินการในลักษณะของเซตบริการของโรงเรียนก่อนเป็นเบื้องต้น เมื่อได้รับความศรัทธา ความนิยม และการสนับสนุนช่วยเหลือ จึงค่อยขยายกิจกรรมเป็นวงกว้างออกไปถึงชุมชนภายนอกอื่น ๆ ต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. ควรมีการวิจัยถึง สภาพการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของคณะครูอาจารย์ และประชาชนในชุมชน ของแต่ละจังหวัด
2. น่าจะได้มีการวิจัยเปรียบเทียบถึงลักษณะและวิธีการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียน ของโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น กับโรงเรียนประถมศึกษาโดยทั่วไป ว่ามีความแตกต่างและเหมือนกันอย่างไร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย